3660 1899 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 15)27 ՇԱԲԱԹ 16 ՇԱՐ ԱՐԵՒԵ 1317 ՃԷՄԱԶԻ ԻԼ ԷՎՎԷԼ 22(15 ԻՏԼՈՒԼ 1315

Ղազէթամզ հաճբատա Զարշէնգին վէ Ճումաա իրբէսի կիւնէրի բաշ օլունուր Ղրշ.
Սէնէլիկի պուրա իշին բէշին 60
Այրը այլըղը 35
Սէնէլիկի բէշին բաշրա իշին 85
Այրը այլըղը 45
Բօսբա իւճրէքի պիզէ այիտ տիր։
90 ղրուշլուգ բօսբա բուլուր՝ 80
ղրուշա գապուլ օլունուր։
15 կիւնլիւք նիւսխէ 60 բր. սըր։

ՄԵԶԱԹՈՒԱ-Ի-ԱԻԲԱՐ

30 թուրա

ԱՒԳԱՐ

30 թուրա

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلى تقسيم جاده‌سى نومرو ٦٥

DIRECTION
DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
Grand Rue de Péra 65

Ղաղէթաեա միթէալլիդ խուսուսաթ իշին ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՅԵԱՆԱ միւրաճաաթ օլունա։ — Իտարէխանէ՝ Պէյօղլունտա Ճատտէ ֆէպիրատէ Ն. 65

ԱՍԻԹԱՆԷ 15 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՄԵԳԱԼԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Զիյրատէ տէրճ իթթիֆիմիզ մէքթուպ, թաշրալարտա, Էրմէնի-գաթոլիքլիկին պաշլըճա մէրքէզի օլան Էնգարէտէքի ճէմաաթըմըզ ահվալինին պիր ա՛յնասը տըր։ Պիլա թէրէտտիւտ տիեէպիլիրիզ քի, Էնգարէ, Իսթանպօլտան սոնրա Էրմէնի-գաթոլիքլիկին էն զիեատէ նուֆուսունու հավի օլմասը վէ բաիթախթա զաեէթ եադը պուլունմասը հասէպիյլէ, ճէմաաթճա հիւսնի խտարէ վէ թէրագգիեաթ խուսուսընա, Էրմէնի-գաթոլիքլէրին սաքին օլտըղլարը տիկէր մահէլլէրէ նիւմունէ օլմասը կէրէք տիր։ Հալպուկ քի պէօյլէ օլմասըդը՝ չօղ լարտան իշթիրիտիկի կիպի, զիյրատէ տէրճ իթթիֆիմիզ մէքթուպ տախի պուրասընը աշիքարէն թաստիգ իյլէմէքտէ տիր։

Էնգարէտէ պու կիւն 10,000 նուֆուս դատար Էրմէնի-գաթոլիկի պուլունմագտա տըր։ Պու դատար նուֆուսը էհալի, պաշլարընա միւգթէիր վէ միսթաիա բուէսաի բուհանիէ պուլունտուղու հալտէ, իւլում վէ մալիւմաթճա, հաթթա սերվէթճէ չօղ զիեատէ իլէրի կիթմիշ օլմալը իտիլէր։ Լաքին էսէֆ իտէրիզ քի, էկէրչի պաղը սերվէթ վէ նուֆուզ սահիպլէրի վար իսէ ատ, իւլում վէ մալիւմաթճա չօղ կէրիտէ գալմըշ ադրլար։

Եվվել էմիրտէ միլիէթ նօղթաի նալարընա էօթէտէն պէրու օ դատար էհէմմիյէթ վէրմէմիշլէր տիր քի, մունթազամ պիր միլլի մէքթէպլէրի պուլունմագ վէ լիսանը մատէրզատան էմրի թահսիլի լուզումընը թագտիր իթմէք չէօյլէ տուրսուն, անճագ էճնէպիլէրին թահթը իտարէսինատէ պուլունան մէքթէպլէրտէ, օ տատ ադ պիր միւատէթ թահսիլ կէօրմէէի քեաֆի ատտ իլէ, լիսանը մատէրզատը տա էլան իտմի պիր սուրէթատ իշպու մէքթէպլէրատէ էօյրէնիրլէր։

Էնգարէ Էրմէնի-գաթոլիքլէրիմիզին, լիսանը մատէրզատարընա արզուլարը օլմասըդը կիպի, ճէմաաթա միւթէալլիգ խուսուսաթ հագգընտա տախի օլ դատար սօուգ վէ ֆիթուրսուզ տըրլար քի, պու կիւնէ տէկին մէրհասալըդա միւթալիգ մատտէլէրատէ, քէնտիլէր պիւթին պիւթին ուզագտա գալրլար, թէքմիլ էմրի նէզարէթ, իտարէի բուհանիէ էլինատէ գալմըշ։ Վէ հէր զահմէթ ու ֆէտաքեարլըդը՝ մահզա բէկիտ բուհանի իլէ տիկէր բէհապիյնատէն պէքլէնմէքլիք՝ ատէթ հիւքմիւնէ կիրմիշ տիր։

Հասրլը, հեր նէրէսէ ամֆիր նազար իտիլսէ, ճէմաաթըմըզտա բուհան վէ սվա ալան ճէմաաթճա իշլերատէ պիլիթթիֆադ հարէքէթ իթմէմէօրնէ թէհատիֆ իտիլմէքտէ տիր քի, պունտան տա, մատտի վէ մանէվի զարարլար կէօրիւլմէքտէ տիր։ Մէսէլա, էկէր ճէմաաթըն հեր սընրֆը, բուհատան վէ ավամը, զէնկին վէ էնտաֆը, երքէք վէ գատընը, պիլիթթիֆադ վէ ճիատէն, եալընըզ ճէմաաթըն խայրը ուղրունա չալըշտալար իսէ, Էնգարէտէ մանթաղամ վէ միւքէլլէֆ քիլիսէլերիմիզ, մէքթէպլէրիմիզ, խատթախանէմիզ, ֆուդարախանէմիզ վէ դադրիսթանըմըզ օլամա՞զ մը իսէ։

Տէրճ իթթիկիմիզ մէքթուպտա զիքր իտիլէն մէզհէպճէ բիաեէթին վէ հիւսնի մուհապպէթին էքթիմէսի, վէ մէնֆաաթը չախսիէ կէօզէթմէքսիզին հիչ պիր իշ կէօրիւլմէմէսի վէ ճէմաաթը, բանթրիզխանէներին, մէրհասախանէներին տախսիլի իշլերի հագգընտա զէբրէ դատար էհէմմիեէթ վէրիլմէմէսի կիպի սուի հալլեր՝ թութուլան հարէքէթին նէթիճելերի տէյի՞լ մի տիր։

Էվվէլ, Էնգարէ Էրմէնի-գաթոլիքլէրիմիզին խուսուսի հալլերի պունլար տըր։ Լաքին, չիմտիէ դատար պու ահվալ՝ չայանը էսէֆ օլմազլէ պէրապէր, տէվամը պիւեիւք պիր դատահաթ ատտ օլունմատա սէզա օլաճագ տըր։ Իմտի, եադընատա չիպհէսիզ ինթիբատ վէ թայէին իտիլէճէք օլան Եէնի Մէրհասանընը զէմանը իտարէսինատէ իշլերին պիթթին պիթթին ուզագտա գալրլար, միւթէալէրանընը վէ ավամընը տախի, ճէմաաթճա իշլէր հագգընտա վազիֆէտար պուլունարադ, մէրհասալըդա միւթէալլիդ ումուր վէ մէսալէհատ, էօհտէլէրինէ իտարէթ իտէն խըրամէթի, իտարէի բուհանիէ իլէ պիլիճրա, Էնգարէնին, կէրէք մէվզիճէ վէ կէրէք Զահթաիբլիկին իքինճի պիր մէրքէզի օլմաղա, թաշրանընն տիկէր Էրմէնի-գաթոլիքլէրինէ հիւսնի նիւմունէ օլմասընը թէմէննի էյլէրիզ։

* * *

ԷՆԳԱՐԷՏԷՆ ՄԷՐԹՈՒՊ

Նու արալըգ զաղէթանըզընն սիւթունլարընը թէճհիզ իտէն մէգալէլեր միւհթէվիեաթը, պու կիւնքի հալիմիզտէ սահիհէն հագգդէթ վէ չայանը թագտիր օլուպ, տէյիլ հալընըզ Իսթանպօլ իշին, իլա տահա զիեատէ Էնգարէմիզին էօթէտէն պէրու տէվամ իտէն վէ հալէա շիմտիքի ճէրէեանը ահվալինէ բէք մունթազըր տըր։

Պուրատա տախի ճէմաաթըն տախիլի իշլերինճէ շիմտիէ գատար պիւթին ումուր ու խուսուսաթ իտարէի բուհանիէ էլինատէ օլուպ, պու եիւզտէն պաղըլար՝ մահզա քէնտի խաթիֆատէլերինի իլերու կէօթիրմէք արզուսինատ տիրլէր։

Պունտան պաշգա մէղհէպէ բիաեէթ աղալմըշ, հիւսնի մուհապպէթ էքսիլմիշ, պիրա մէնֆաաթ իշ պիթիրմէք գալմամըշ վէ սաիրէ տէնիլիր իսէ, պունուն տա սէպէպինի՝ «Հէր շէյ թուղլա լէզզէթեապ օլուր, էկէր թուղ քէնտի լէզզէթինի զայա իտէրսէ, նէ իլէ լէզզէթ պուլտուրմալը» քէլամը մէշհուրընը էյիճէ թէֆթիշլէ անլատապիլիրիզ։ Հիւսնի իպրէթ, ֆէտաքեարլըդ, թէմիզ եիւրէքլիլիք արթըգ քիթապլար իւզէրինատ եալընըզ կէօրիւնսիւնլէր վէ մահզա վազլարտա թէլէֆֆիւզ օլունսունլար։ Գիզ օնլարրն աքսի հալինատ հարէքէթ իթմէքլիկի ատէթ ատտ իթմէքատէիլ։ Պիր հիւսնի իպրէթ՝ պին վազտան էվվէա օլտըղընը արթըգ տուշինմէզ օլտուգ։

Ավամ դըսմընա կէլինտիքտէ, քէյֆիմիզ իշին խայլի ադշէլեր սարֆ իտէրիզ, ֆազաթ քէնտի ճէմաաթըմըզին քիլիսէ, մէքթէպ վէ միւէսսասաթը խայրիէսինի բէք ադ ատֆա տուշինիրլուզ, հէման հիչ տուշինմէեիզ։ Հէյլէ միլլէթիմիզ նամընա պիր թանէ օլսուն նէվմի զաղէթա չրդապիմէսինի տուշինմէք, եարարմ իթմէք չէօյլէ տուրսուն, հաֆթատա եքի թանէ չրդան վէ սէնէվի ուճուզ պիր ազօնրման իլէ օղունապիլէն պիր զաղէթա օլտըղը, վէ արմադ լըզըմըզ հագգընտա թէշվիզ իտիլմէեիզ։

Հէյ վա՞ղ քի, պու տույդուլար վազթինատ էհալիեէ վէրիլմէմիշ վէ էլան վէրիլմէմէքտէ տիր, չինքի մէքթէպլէրիմիզ մունթազամ հալտէ պուլունմաեօրլար։ Էկէր մէմլէքէթիմիզատ զազը մէքթէպտէն չրդմա կէնճլէրին օղունուզ թէնվիր օլունմասընա էլվէրիշլի քիթապլար վար իսէ, — մէսէլա Քառասուն Մանկունք Ընծայարանընտա — օնլարը տա օղումաեա չարէ եօղ տուր, վէ օնլար ֆարէլէրէ եէմ օլմագ իշին հասլա օլընմըշ տըրլար։ Ատէթա օրատան քիթապ չրդարմադ՝ բանագրանք ճէղասընա միւսթահադ օլմագ տէրէճէսինատ պիւեիւք պիր դատահաթ կիպի տիր...։

Պու ահվալը բիւրիշթիմալտէն գուրթուլմազ, անճագ եէնի ինթիխապ վէ թայէին օլունաճագ եպիսկոպոսումուզ իլէ միլլէթին միւխթէլիֆ էֆրատընատան միւրէքքէպ եէնի պիր ճէմաաթ մէճլիսինին թէշքիլի սաէսինէ օլասըլէճէք տիր։ Պու մէճլիս՝ զաեէթ իւլզաեէ էհէմմ վէ էլզէմ տիր, հաթթա շիմտիտէն թէշքիլինէ թէշէպպիւս օլունմասը տա բէք միւնասիպ տիր, չինքի էֆրատը միլլէթին պէօյլէ պիր մէճլիսի օլուրսա, դօլայճա օ մէճլիսէ միւրաճաաթլա պու կիպի իհթիեաճաթընը իֆատէ խէպլիլիր, վէ պու մէճլիս՝ տախմա իհթիմա իլէ, մէթպուի մուֆախխամընըզ տէվլէթի Օսմանիէեէ սատադաթը վէ մէզհէպ ու միլլէթէ եարար պիր ճէմաաթ օլմագտա տէվամ իթմէքլիկիմիզէ միւնասիպ պիր թէրճէման, վէ միլլէթճէ իգթիզամըզ օլան վէ արզու օլընան թանզիմաթը իճրաեէ վասըթա օլապիլիր։

Իշթէ, միւէլլիֆ էֆէնտի, իշպու միթալէայը աճիղանէմի ֆիքրի խաթիսանէ իլէ պէեան խտիպ, մէրճիինին նազարը տիդգաթընը տավէթ իթմէք իւզրէ զաղէթաի միթէպէրինիզատ տէրճինի ըէճա իտէրիմ։

Էնգարէ, 10(22 Մեպտ. 1899

ՊԻԹԱՐՍԼԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տիւն Իտարէ մէճլիսի թէքրար թօրանմըշ տըր։

Եազտըրմըզ վէճնէ, պունտան էվվէլքի իճթիմատ, ճէմաաթըն տախիլի ահվալի իզէրինէ խայլի միւզաքէրաթ ճէրէեան իթմիշ, վէ նիհայէթ պիր հաֆթաեա գատար, իճապ իթթիկի թազտիրատ, միւթէպէրանը միլլէթճէ, լազըմ կէլէն թէշէպպիւսլարն իճրասընա իպթիտար իտիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ իտի։

Զալիպա պու թէշէպպիւսաթն իճրասընա լիւզում կէօրիւլմիշ օլմալը տըր քի, — ալտըղընմըզ մալիւմաթա կէօրէ, — տիւնքի իճթիմատ, պու խուսուստա իճապ իտէն գարար վէրիլմիշ, վէ թէշէպպիւսաթը լազըմէնին՝ միւթէպէրանը միլլէթտէն Ալլահվէրտի Յովհաննէս էֆ., Թրնկըրզատէ Եավէր բէյ, Կոմիտաս էֆ. Բէքմէզեան վէ Պետրոս էֆ. Ազարեան հազարաթը մարիֆէթիյէ իճրասը թէնսիպ զըլընմըշ տըր։

*** Ատանա մէրհասասը Թէրզեան հիւրմ. Պօղոս Եպիսկոպոս էճնադէրինէն, չիֆթիճիկ ըէվաճ վէրտիրմէք վէ էֆրատը միլլէթատէն պիր խայլի չիֆթճիլերէ ֆայատէլի պիր խըզմէթատ պուլունմագ, վէ հասրլաթընը տախի միլլէթին ումուրը խայրիէսինէ հասը իթմէք իւզրէ, էրպաղը համիյէթատէն թօրլամըշ օլտըղը մէպլաղ իլէ

Ճանաչում պիտի ալ պիր չիֆթիլիք սաթըն ալմըշ օլսըզը խապէր ալընմըշ տըր։

Միւսմալէյէին, չիֆթճիլիքտէն վէ սաիր եէրլի սէնաթլարտան պահիս օլարագ, չէհրի մէզքիւրտէ պիր բիսալէի միւֆիտէ թաչ ու նէյրինէ թէչէպիւս իթմէք իւզրէ պուլունտըզը տախի մէնմունէն իշիտիլմէքտէ տիր։

*** Երմէնի բաթրիկի Օրմանեան Սրբազան նամիզանցը սէպէպիյէ էլան խանէսինտէն չըզմամաղտա տըր։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐԻԶԷ

ՀԱԿԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻ ԴԷՄ

Բարիզ, 15 Սեպտ. 1899

Քանի մը օտարականներ, Տրէյֆիւսականութեան պոյեանները, Զինուորական ատենի տուած վճռոյն պատճառաւ ուղելով պատժել Ֆրանսան, առաջարկած են Յուցահանդէսը արգիլելու ջանքեր ընել. «Եթէ Տրէյֆիւսը ազատ արձակեցէք, կամ հրաժարեցէք մեր սթերլիններէն և մեր տօլարներէնդ։ Այսպէս էր այն բանաձեւը, որով կուզէին իրենց կամքը կատարել տալ Ֆրանսական արդարադատութեան մէջ, որպէս թէ Ֆրանսան իրենց ոսկիին պէտք ունեցած ըլլար։

Բայց քանի մը թերթեւսօրիկներու այս կատակը ըմբոստութեան երեւոյթ մը չէ ստացած։ Արդէն ամէն կողմէ բողոքներ կը բարձրանան այս առթիւ։ Տրէյֆիւսի խնդրոյն շուրջը դարձած զրպարտութիւններով, սրտախօսութիւններով մարդս որքան ալ խաբուած ըլլայ, կէտ մը կայ սակայն, որմէ անդին մարդկային արդար դատողութիւնը չի թոյլ տար անցնիլ։ Այդ կէտը հասած է։

«Տէյլի Մէսաճէր»ը, անգլօ-ամէրիկեան Բարիզի դաղթականութեան օրգանը այսպէս կը գրէ. «Ազգ մը պատասխանատու չէ դատարանի տրուած վճռոյն։ Քանի մը տարի առաջ, Ամէրիկայի բոլոր ծանօթ կիներէն ստորագրուած խնդրագիր մը մատուցուեցաւ Անգլիական կառավարութեան, արձակումը խնդրելու համար Ամերիկուհիի մը որ ըստ ամերիկեան օրէնաց, չը պիտի դատապարտուէր։ Այդ խնդրագիրը մերժուեցաւ շատ կոպտութեամբ։ Ասիկայ միջազգային դէպք մը չէ։

Ամերիկացիներուն գալով՝ լաւ ըրած պիտի ըլլային եթէ այս հարցումը իրենք իրենց առաջարկէին։ Եթէ Տրէյֆիւսը սեւամորթ մը եղած ըլլար արդեօք պիտի դատի ենթարկուէ՞ր, արդեօք իր կեանքն իսկ պիտի կրնա՞ր ազատել։

Պէտք է յիշել որ անցեալ տարի երեք իտալացիներ, որոնք սեւամորթ ըլլալու ոճիրն անգամ չէին գործած, հրացանի բռնուեցան առանց դատի, ոճրի մը համար, զորս ինչպէս գիտենք, ուրիշները գործած էին։ Այս պայմաններու մէջ աւելի լաւ է ըզգուշանալ ուրիշները քննադատելէ։

Սակէց զատ, Լոնտոնէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ որ Թագաւորութեան Միջազգային Ընկերութիւնը նիստ ունեցած է ուր օրակարգ մը քուէարկուած է դատապարտելով Անգլիոյ և Ամերիկայի մէջ եղած շարժումը Յուցահանդէսի բացման դէմ։

Ինչպէս որ շատ արդարացի կերպով կը գրէ մեր ընկերներէն մէկը, «Ամբողջ աշխարհը չը պիտի հրաժարի հիանալի կտորի մը ներկայացման ներկայ ըլլալէ, այն պատճառաւ որ քանէ մը տաքցած գլուխներ կը յայտարարեն որ Ֆրանսան այլեւս չի կրնար տասը տարուան բանտարկութեան դատապարտել յանցաւոր մը առանց ամբողջ երկրագնդի ատելութիւնը իր դէմ դարձնելու։»

* * *

ՕԴԱՆԱՒՈՒԹԵԱՆ ՎԵՀԱԺՈՂՈՎԸ

Յուցահանդէսին ատեն, ի Բարիզ ըլլալիք Վեհաժողովներէն մէկն ալ Օդանաւութեան գօնկրէն է, որ պիտի ըլլայ ոչ միայն տեսական, այլ գործնական փորձերով, և բուն դիտութենէն զատ, պիտի ուսումնասիրէ իր կիրառութիւնները։ Օդանաւութեան գիտութեան մէջ պիտի ուսումնասիրուին ազատ օդապարիկները, վարելի օդապարիկները եւ այլն։ Գործիքներու պատրաստութիւնները, առնոնց ձեւը, զանոնք կայծակի դէմ ապահովելու միջոցներն եւ այլն։ Իսկ իր կիրառութեանց մէջ պիտի ուսումնասիրուին, աստեղագիտութեան մէջ դիտաւոր աստղերը և արեգակն այլ եւ այլ փոփոխումները եւ այլն։ Օդերեւութաբանութեան մէջ, մթնոլորտը, ամպերը, բարձր խաւերու հովերը, ելեքտրական երեւոյթները. այս առթիւ պիտի զբաղին թռուցիկներով, որոնք շատ կատարելագործուած են, մինչեւ 3000 մէթր բարձրանալու։ Ժողովականները պիտի զբաղին նաեւ ընտանութեամբ, որոշելու համար սրտի և երակներու զարկի յատկանիշները, շնչառութեան և վերնամարմնի փոփոխութիւնները այլ և այլ բարձրութեանց մէջ։

Ժողովը որուն նախագահն է Մէօտոնի դիտարանի անօրէնը, Պ. Ժանսէօ, շատ դիտականներու դրած ըլլալով՝ անոնց մասնակցութիւնը ընդունած է։ Ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մէօտոնի դիտարանին մէջ։

ԱՅՏԸՆ ՉԵԼԶԵԼԷՍԻ

Կէչէն հաֆթա Այտընտա վուգու պուլան զէլզէլէ հադրընտա բէյ տէր բէյ թաֆսիլաթ ալընըսօր։ Պու զէլզէլէ 45-50 սանիէ տէվամ իթմիշ տիր։ Զէլզէլէյէնին մէրքէզի Այտըն իլէ Սէրայքէօյ արասընտա պուլունան Մէանտր նամ մահէլլ տիր։ Այտըն չէհրի ճիվարընտա պազը եէրլէր չէօքմիշ վէ պիր խայլի պինալար եըզըլմըշ տըր։ Նազիլլիտէ բէք չօղ խասարաթ օլմուշ, վէ պիր լամպանըն տէվրիլմէսինտէն եանկըն զուհուր իտիպ, խայլի պինալար եանմըշ տըր։ Օրթաքօյտէ զէլզէլէ զաեէթ չիտէթլի օլուպ, խայլի զարար վէրմիշ, քէղա Սէրայքէօյտէ սարսընթընտն չիտէթինտէն պիր չօղ էվլէր եըզըլմըշ, վէ Տէնիզլիտէ զարար զիեան բէք չօղ օլուպ, լաքին հէնուզ թաֆսիլաթ ալընամամըշ տըր։ Պիր քաչ քէօյլէր հէման քեամիլէն խարապ օլմուշ տուր։ Մէօքէտէ Քէմէր նամ քէօրբիւ եըզըլմըշ, վէ բէք չօղ մահէլլէրտէ թէլէկրաֆ թէլլէրի գօրտըզընտան, վազը օլան զարար զիեանդն տէրէճէսի անլայըլամամըշ տըր։ Խայլի մէսաֆէտէ տէմիր եօլ չիպուզլարը պօզուլմուշ, տէմիր տիրէքլէր պիր թարաֆա սթըրմըշ, վէ եէր եէր թօրրագ չէօքմէքլէ չիպուզլար իւսթտէ գալմըշ տըր։ Պազը եէրլէրտէ զէմին եարըլըպ, քիւքիւրտլիւ սուլար ֆըշգըրմըշ, վէ բէք չօղ չէհրլէրտէ սօգալար կէչիմէզ հալէ կէլմիշ տիր։

Իզմիրտէն բէք չօղ բահիպէ գատընլար՝ իմտատ իթմէք իւզրէ գազազէտէ օլան մահէլլէրէ կիթմիշլէր տիր։

Սօնրատան ալընան մալիւմաթա կէօրէ, Սիվրիհիսարտա, Զէյմէտէ Վուրլատա, Էսէտմիչտէ, Մէնէմէնտէ, Մէնթէչտատա վէ Ֆաչէթիտէ տախի չիտէթլի սարսընթըլար վուգու պուլմուշ իսէ տէ, պիր կէօնա զարար օլմամըշ տըր։ Եալընըզ Պաեընտրը իլէ Գուշ ատասընտա պազը տիվարլար եըզըլմըշ տըր։ Թիրէտէ իքի մինարէ իլէ պիր գաչ խանէ վէ պիր չօգ էվլէրին տամլարը սազաթլանմըշ իսէ տէ, նուֆուսճա թէլէֆաթ օլմամըշ տըր։ Մանիսատա իքի տիւքքեան վէ պիր խանէ եըզըլմըշ տըր։ Գօլօտա պիւեիւք զարարլար օլմուշ, վէ խայլի խանէ խքեան օլունմամ հալէ կէլմիշլէր տիր։

Իզմիրտէն չէքիլէն թէլէկրաֆլարա կէօրէ, սատէմէլէր էլան տէվամ իտիեոր իսէ տէ, օ զատար չիտէթլի տէյիլ տիր։ Եէնի-բազարտա խայլի զարարլար օլմուշ, վէ հարէքէթի արզ զանէէթ չիտէթլի վուգու պուլմուշ տուր։ Շումլրատա վէ Սէրայքէօյտէ տախի քիւլլի խասարաթ օլմուշ իսէ տէ, հէնուզ թաֆսիլաթ ալընամամըշ տըր։ Իզմիր չէհրինտէ տախի ճիւղի զարարլար օլմուշ, էզճիւմէ Այի-Դաթէրինա նամ Ռում քիլիսէսի զիեատէճէ սազաթլանմըշ տըր։

Գազազէտէկեանա թէվզի օլունմազ իւզրէ թարաֆը Շահանէտէն 1000 լիրա իհսան պույրուլտըզը կիպի, Տէրիսաատէթճէ խանէ ճէմի մազսէտիյէ պա իրատէի սէնիէ Շէհիր էմանէթինտէ պիր գօմիսիօն թէչքիլ օլունմուշ տուր։ Պու գօմիսիօն ռիասէթինէ՝ Շէհիր էմանէթի մէճլիսի ռէիսի Խալիլ էֆ., ազալըզընա՝ մէճլիս ազասընտան Մէհէմմէտ բաչա իլէ էմանէթ մուհասէպէճիսի պէյ էֆ. վէ երինէ մէճլիս ազասընտան Զէքի էֆ. ինթիխապ օլունարագ, իյֆաի վազիֆէսէ պայլամըշ, վէ չիմտիլիք միւթէլիֆ ֆիեաթլար իլէ 4000 լիրալըգ խանէ պիլէթի թապընա գարար վէրիլէրէք, հէման թապը մաթպասա սիբարըշ իսիմիշ տիր։

Իյպու խանէ պիլէթլէրի նիւմունէսինին խաքիքայը Շահանէեէ արզըյա պէրապէր, էվվելճէ ճէպի Հիւմանուտատան իհսան պույրուլմուշ օլան 1000 լիրատան պաշգա պու պիլէթլէրտէն տախի գապալ օլունմադ իւզրէ աթըպէի Շահանէեէ թազամի էմր ու ֆէրման պույրուլմուշ տուր։

Պու պիլէթլէրին 1000 ատէտի 5էր մէճիտիէլիք, 1000 ատէտի 50էէր ղուրուշ 5000 ատէտի 20էէր ղուրուշ վէ 15,000 ատէտի 10ար ղուրուշ, վէ միւթէլիք բէնկլէրտէ օլաճագ տըր։

Իզմիրտէ, վալիի վիլաեէթ Քեամիլ բաշա հազրէթլէրէրինին ռիասէթի ալթընտա, միթէպէրանը մահէլլիէտէն միւրէքքէպ պիր խանէ գօմիսիօնը թէչքիլ օլունմուշ տուր։ Պու գօմիսիօնըն չըզարաճաղը խանէ պիլէթլէրի տէ թապ օլընմագ իւզրէ տիր։

Միւշարիէյէ Քեամիլ բաշա, թարաֆը Շահանէտէն իհսան վէ իրսալ պույրուլան 1000 լիրաեը թէվզի իթմէք իւզրէ տէրհալ գազազէտէ օլան մահէլլէրէ կիթմիշ տիր։

Հիւքիւմէթի մահէլլիէ մարիֆէթիյէ, խանէլէրի եըզըլան եախօտ օթուրուլմագ հալէ կէլէն գազազէտէկեան՝ սազաթլանմաեան էվվէրտէ եէրլէշտիրիլմիշլէր, վէ տիկէրլէրի տէ թարլալարտա զուրուլան չատըրլարտա պարընտըրըլմըշլար տըր։ Պէլէտիեէ մէմուրլարը՝ էթմէք վէ սաիրէ թէվզի իտիեօրլար։ Տէրիսաատէթէն կէօնտէրիլէն հէքիմլէր իլէ էճզաճըլարտան պաշգա Իզմիրտէն տախի մէճրուհլարը թէլտավի իշն խայլի աթըպպա վէ էճզաճը մահալը վազրաեա կիթմիշլէր տիր։ Իզմիրտէ չըզան Ամալթէա զազէթասը՝ զազազէտէկեան մէնֆաաթընա պիր խանէ տէֆթէրի աչմըշ տըր։ Մէճրուհլարըն պիր զըսմը Իզմիր խասթախանէսինէ նագլ իտիլէճէք տիր։

Այտըն զէլզէլէսինին սէրբինթիսի օլարագ, ճէզաիրի պահը Սէֆիտտէն Սազրգտա Միտիլլիտէ վէ սաիր ատալարտա տախի սարսընթըլար հիսա իտիմիշ, վէ Իզմիտ իլէ Անատօլընըն տիկէր պազը մահէլլէրինտէ սատէմէլէր վուգու պուլմուշ, լաքին պիր կէօնա խասարաթ վուգու պուլմամըշ տըր։

Իսլամ մուհաճիրլէրինի եէրլէշտիրմէք իւզրէ Իզմիրտէ պուլունան եավէրանը Շահանէտէն Շաքիր բաշա՝ իշպու միւքէտտէր խապէրի ալըր ալմագ Այտընա կիթմիշ տիր։

*** Իզմիրտէն ալընան սօն խապէրլէրէ կէօրէ, կէչէն կիւնքի տէհշէթլի զէլզէլէյէն պէրի Այտընտա 62 զէլզէլէ տահա վուգու պուլմուշ տուր։ Շէհիրտէ 200 խանէ քեամիլէն եըզըլմըշ, վէ 300 խանէ տէ եըզըլմագ թէհլիքէսինէ կէլմիշ տիր։ Նազիլլիտէ զէլզէլէ բէք չիտէթլի օլուպ, քէօրիւ եըզըլմըշ, եէր եէր 1—2 մէթրօ չէօքմիշ, վէ քիւքիւրթլիւ սուլար ֆըշգըրմիշ տըր։ Տէմիր եօլուն 200 մէթրօ եէրի պօզուլմուշ տուր։ Սատանճատա, Զիթթէ-գանվէտ վէ Սուլթան-Հիսարընտա տախի բէք չօղ խանէլէր եըզըլմըշ տըր. Կարալըար ազ տրր։ Դօղքէօյտէ 16 քիշի վէ Սուտուրլուտա 10 քիշի կարալանմըշ տըր։ Նազիլլի չէհրի ատիգինտէ էվլէրին 100տէ 95ի վէ չէհրի ճէտիտինտէ 100տէ 35ի եըզըլմըշ տըր։ Տէնիզլի՝ հէման խարապատա տէօնմիշ տիր։ Եէնի-բազարընտ աէօրթտէ իւչ գըսմը խարապ օլմուշ տուր։ Նազիլլիտէ եարալըար 30 քիշի տիր։

Քէմէրտէ զէմին աչըլըպ, չէհիր իքի գըսմ օլմըշ վէ էթրաֆընտաքի չայարընն սուլարը՝ աչլան տէլիեէ ագմագա էհալի տիւլարը տէհշէթ օլմուշ տըր։ Օվալարտա տախի զէմին՝ եէր եէր տէհշէթլի սուրէթտէ եարըլմըշ, վէ ֆըշգըրան սուլար 900 զատար զօեունարը վէ պիր չօպանը սիւրիւքլէնիպ կէօթիւրմիշլէր տիր։ Այտընտա պինլէրճէ էհալի՝ զօրգուլարընտան խանէ վէ տիւքքեանլարընա ավտէթ իթմէնիպ, օվալարտա եալընն ատագ պաշ աչըգ կէվենիեօրլար։ Շէհրին ճիվար քէօյլէրինտէ խասարաթ բէք չօղ տուր. խայլի եարալըար օլուպ, հէր կիւն Իզմիրտէն հէքիմլէր կիթմէքտէ տիր։ — Այտըն ճիվարընտա սաքին Իւրիւքլէր՝ զէլզէլէտէն էվվել տավարտրընն տաղլարա տօզրու գաչարդարընը կէօրմիշլէր տիր։ Ֆիլվազը ազ սօնրա, եէր ալթընտան տէհշէթլի սէսլեր իշիտիլէրէք, հարէքէթի արզ վուգու պուլմուշ տուր։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Շուրաի տէվլէթ ազասընտան Զէհիրշատէ Ահմէտ բաշաեա Ռումէլի պէյլէր պէյլիկի բաեէսի, Թրապիզօն վիլաեէթի սըհհիէ միւֆէթիշի Ապտիւլ Քէրիմ էֆ.նէ սանիէ միւթէմաղի ռիւթպէսի թէվճիհ. Շուրաի տէվլէթ պիտաեէթ մահքէմէսի ազալը՝ մահքէմէի մէզքիւրէ ազա միւլազիմլէրինտէն Ֆէյզի պէյէ.Ատանա վիլաեէթի իսթ. մահքէմէսի միւտ. ումումիլիկի՝ Թարապլուսը Ղարպ վիլաեէթի իսթ. մահքէմէսի ճէզա ռէիսի Բէուֆ պէյէ, Թարապլուսը Ղարպ վիլաեէթի իսթ. մահքէմէսի միւտ. ումումիլիկի՝ Ատանա վիլաեէթի իսթ. մահքէմէսի միւտ. ումումիսի Մահմուտ էֆ.նէ. Տիարպէքիր վիլաեէթինտէ Սէվերէկ գայմագամլըը՝ Մէքթէպի միլքիէ մէեզունլարընտան ճէմիլ էֆ.նէ թէֆվիզ. Շուրաի տէվլէթ պիտաեէթ մահքէմէսի ազասընտան Թիւրխան բաշաեա մուրասսա Օսմ. նիշանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՕԼ

Ամէրիգա ալֆիրի՝ տիւն Պապը Ալիսէ սատրազամ վէ խարիճիէ նազիրը հազարաթըլա կէօրիւհիւշ տիր։

ԳԻՇԵՐՎԱՅԻ ՎԱԾԱՌԸ

—Օտ. ին Ցուրաջոզ դաղտ ին Ցուրաջոզ դաղտ Ամոլոօ

Ց. ԹՈԼՈՅԵԱՆ ՍԱՓԱՆԱՍԻՐ

Մամուտաստանի Էրզրումի նահանգ, Լիլեթցի գավառ։ Մի քանի տարի է, որ Ցանկանում եմ գրել մեր գավառի մասին, բայց ինձ դեռևս չի հաջողվել։ Գավառս ունի 3 ուղղանկյուն գյուղեր, որոնք գտնվում են գավառի հարավային մասում։ Գավառի մնացած գյուղերը ցրված են հյուսիսային մասում։ Գավառի գյուղերի մեծ մասը ունի 100-ից 150 տուն